
Invaze Nizozemců do českých chat a chalup

Invaze Nizozemců do českých chat a chalup

15. 8. 2012; autor: Helena Stinglová; rubrika: Věda na UK

Nejen Češi jsou nadšenými chataři a chalupáři, kouzlo krajiny v srdci Evropy si zamilovali i Nizozemci, kteří ve velkém jezdí na dovolenou na Lipno či do Českého ráje. V České republice navíc začínají budovat a skupovat rekreační objekty. Tímto fenoménem i tím, jak volnočasové aktivity, cestovní ruch a změny životního stylu proměňují krajinu České republiky, se zabývají RNDr. Dana Fialová, Ph.D., a RNDr. Jiří Vágner, Ph.D., z [Centra výzkumu geografie volného času geografické sekce Přírodovědecké fakulty UK](#).

RNDr. Dana Fialová, Ph.D.

RNDr. Jiří Vágner, Ph.D.

Centrum se věnuje geografii cestovního ruchu, volnočasovým aktivitám a jejich projevům v území, ale také třeba nákupním návykům obyvatel naší země. „My sami se už dvě desetiletí zabýváme specifickou formou trávení volného času, a tím je tzv. druhé bydlení, tedy chataření a chalupaření. Zajímají nás především regionální rozdíly, aktuální proměny a dopady na systém osídlení, lokální rozvoj a krajinu,“ nastílnili svá stěžejní výzkumná témata Dana Fialová a Jiří Vágner.

Hlavní boom chalupaření přišel v padesátých a v šedesátých letech minulého století, kdy si lidé začali upravovat prázdná stavení po odsunu Němců a domy opuštěné lidmi, kteří odešli do města za prací, v rekreační objekty. K tomu se přidávala i výstavba chatových osad v přírodně zajímavých lokalitách, která navazovala na prvorepublikovou tradici trampských osad. Největší rozkvět chataření a chalupaření pak spadá do osmdesátých let.

O desetiletí později však kvůli významným politickým a společensko-ekonomickým změnám začíná chat a chalup mírně ubývat, lidé se jich z ekonomických důvodů zbavují, nebo je přeměňují v domy pro trvalé bydlení. Přesná statistika, kolik jich dnes v republice je, neexistuje, odhaduje se však, že je to něco mezi 300 až 400 tisíci.

Než investovat finance i čas do vlastních chat a chalup, začíná dávat řada lidí přednost tomu, takový objekt si jen dočasně pronajmout. Zvláště v posledních letech tuzemské hory ovládl také další trend – výstavba rekreačních apartmánových domů. Byt na rozdíl od domu či chatky totiž na majiteli nevyžaduje tak velkou péči. Místní obyvatelé z toho však velkou radost nemají.

„Apartmánovým domům se začalo říkat ‚mrtvé domy‘ nebo ‚domy duchů‘, Itálové používají označení ‚studené postele‘. Takové domy jsou využívány velmi málo, třeba jen pár týdnů v roce. Obce se však musí o jejich okolí starat po celý rok. Kdyby to byly hotely, poskytly by pracovní příležitosti, obce by dostávaly rekreační poplatek apod. Z apartmánových domů však obce získaly jen velký objem peněz na začátku, když pro ně prodaly pozemky developerům, tím to ale skončilo,“ vysvětlila Dana Fialová.

„Místním tyto apartmánové domy dost vadí. V horských střediscích se sice zvedají ubytovací kapacity, kvalita služeb však nikoliv. V hlavní sezóně jsou potom tato místa přelidněná a služby a infrastruktura nezvládají pokrývat poptávku. Výsledkem je, že jsou z toho všichni otráveni – obce nejsou schopné zabezpečit potřebné služby, naštvaní jsou místní a nakonec i sezonní turisté, protože to v obcích nefunguje tak, jak má,“ doplnila RNDr. Fialová.

Dalším velmi aktuálním trendem posledních let je vznik tzv. holandských vesniček. „Nizozemci jsou typičtí cestovatelé, při svých cestách se dokážou uskrovnit a navíc jsou velmi šetrní. Česká republika se proto pro ně stala velmi výhodnou, dopravně dostupnou, relativně levnou a velmi atraktivní zemí. Naše mírně zvlněná krajina je fascinuje. Líbí se jim okolí přehrad,“ nastínila Dana Fialová, proč se v posledních letech stále častěji objevují v tuzemských kempech vozy s označením NL.

„Nejdříve sem jezdili po menších skupinkách, pak si začali pronajímat třeba i celé kempy a nakonec se začali porozhlížet, kam by jezdili opakovaně. První taková velká lokalita vznikla na Lipně. Sdružují se také v Podkrkonoší a na Broumovsku, kde začaly nizozemské developerské firmy stavět na zelené louce první zástavbu. Nizozemci si tu budují typově moderní domy, nebo dokonce ‚roubenky‘,“ vysvětlila Fialová s tím, že právě tato specifická forma mezinárodního turismu je nyní jejím hlavním tématem výzkumu.

Zajímavé je, že Nizozemci objevili kouzlo České republiky už v osmdesátých letech minulého století, kdy do země tehdy ještě zahalené železnou oponou přijížděli první dobrodruzi ze západu Evropy. Převážnou většinu zahraničních turistů dnes láká Praha, jen Nizozemci pochopili, že krásné jsou i další kouty naší země.

Jet o víkendu dobít energii na svou chatu nebo chalupu nebaví jen Čechy nebo Nizozemce. Tento způsob trávení volného času je silně zakořeněn i v kultuře severovýchodních zemí. I proto Centrum výzkumu geografie volného času při své práci spolupracuje s tamními univerzitami. „Naše výzkumy se snažíme zapojovat do mezinárodních kontextů, udržujeme kontakt jak se skandinávskými univerzitami, tak třeba i s polskými,“ vysvětlil Jiří Vágner. „Navzdory rozdílným historickým, politickým, sociálním i přírodním podmínkám se ukazuje, že některé trendy jsou ve Skandinávii a v České republice velice podobné. Je to především vztah k přírodě a snaha o únik z přelidněných městských aglomerací,“ upozornil Vágner.

Otázkou zůstává, co se u nás stane s tzv. druhým bydlením v budoucnu. „Silné generace chatařů a chalupářů, což jsou dnes už čerství důchodci, budou vymírat nebo nebudou moci finančně či fyzicky druhou domácnost utáhnout. Tím, že je zájem mladších generací o druhé bydlení menší kvůli nárůstu možností, jak strávit volný čas, očekává se, že se počet těchto objektů bude snižovat,“ předpovídá Jiří Vágner.

Díky tomu, že má stále více lidí možnost pracovat z domova prostřednictvím moderních technologií, může se také stát, že se řada chat a chalup promění v domy pro trvalé bydlení. „Říkáme tomu ‚second home office‘,“ usmíval se Vágner a podotkl, že řada lidí tímto způsobem uniká z velkoměst už dnes. Na takovém bydlení je láká život uprostřed přírody a často i lepší a bližší vztahy s lidmi v okolí.